

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U102843

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ісмагілов Сергій Валерійович

2. Ismahilov Sergii Valerievich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 09.00.11

Назва наукової спеціальності: Релігієзнавство

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-05-2021

Спеціальність за освітою: релігієзнавство

Місце роботи здобувача: Духовне управління мусульман України "УММА"

Код за ЄДРПОУ: 36158099

Місцезнаходження: вул. Дегтярівська, 25, м. Київ, 04119, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.161.03

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 21.15.47

Тема дисертації:

1. Шаріат в сунітській та шиїтській традиціях: компаративний аналіз
2. Shariah in Sunni and Shia Traditions: A Comparative Analysis

Реферат:

1. В дисертації розкриті особливості підходів до шаріату в сунітській та шиїтській традиціях ісламу. Шляхом проведення компаративного аналізу сутності теологічного вчення сунізму і шиїзму встановлено спільні та відмінні риси у віровченні та культовій практиці обох напрямів. Виходячи з того, що обидва напрями визнають головним джерелом шаріату Коран, автор демонструє спільні та відмінні риси в розбудові корпусу коранічних наук у суннізмі та шиїзмі, а також особливості функціонування сунітських та шиїтських мазхабів. На основі порівняльного аналізу показана залежність цих двох традицій від базових елементів коранічного віровчення. Робота дає систематизований виклад теології та культової практики ісламу. Розглянута внутрішня динаміка розвитку сунітського та шиїтського його напрямів. Особлива увага в роботі приділяється питанню обґрунтування тісного зв'язку між усіма частинами шаріату. Автор розглядає і сунітський, і шиїтський напрями в ісламі, не відокремлюючи жодної частини шаріату, у взаємному зв'язку як з джерелами,

так і з іншими структурними частинами. Охарактеризовано різноманітні методи тлумачення шаріату та виведення фетв у різних мазхабах. Аналіз спільних і відмінних рис у ставленні сунітів та шіїтів до шаріату, проведений із врахуванням історико-культурного контексту розвитку двох ключових напрямів в ісламі, дозволяє автору зробити припущення стосовно перспектив сунітсько-шіїтського діалогу в світі та Україні. В роботі проаналізовані всі основні мусульманські релігійні та громадські організації України, що мають авторитет та вплив на мусульман країни, розглянуті їх ідеологічні засади, приналежність до мазхабу та внутрішньоконфесійного напрямку, особлива увага приділена стосункам мусульманських організацій між собою. В дисертаційному дослідженні запропоновано сформуванню справедливої, рівної і демократичної державно-церковної політики держави щодо мусульманських організацій країни, з метою збереження внутрішньоконфесійного миру та стабільності, запобігання виникненню конфліктів між мусульманськими організаціями та спільнотами України.

2. This thesis covers the distinctions in Shariah approach in Sunni and Shia traditions of Islam. It provides both the historical background for origins and evolution of Sunni and Shia branches of Islam, particularly in Ukraine. It contains detailed characteristics of the structure of Shariah, its structural parts, hierarchy of its sources, and status of those sources within Sunni and Shia theology. The research reveals differences in Sunni and Shia interpretations of the main sources of Shariah, and indicates the role of Qur'anic Studies among other instruments for interpretation of the Holy Qur'an. The work also indicates sources of Shariah that belong to either Sunni or Shia tradition exclusively, and outlines the features that both the branches have in common. Through a comparative analysis of the essence of theological teachings in Sunni and Shia Islam, it pinpoints common features and differences in spiritual practices of both branches. Proceeding from the fact that both branches consider the Qur'an as their main source, the author reveals common features and differences in development of the framework of Qur'anic Studies in Sunni and Shia Islam, along with the performance features of Sunni and Shia madhhabs. Based on that comparative analysis, the research reveals how those two branches depend on the basic principles of the Qur'anic theology. This study provides a semantic analysis of both Islamic theology and religious practices, along with internal dynamics of evolution of both Sunni and Shia Islam. The author studies both the Sunni and Shia branches of Islam, taking into consideration the interrelation with their sources and structural parts, without setting apart any field of Shariah. The thesis provides characteristics of different methods of interpretation of Shariah and issuing fatwas in different madhhabs. Analysis of similarities and differences in approaches to Shariah among the Sunni and Shia Muslims, with the consideration of historical and cultural context of evolution of the two key branches of Islam, allows the author to make an assumption on the prospects of Sunni-Shia dialogue, both on the global and the Ukrainian scale. In particular, analysis of Sunni-Shia relations in the Ukrainian Ummah revealed that, as of today, there is no open conflict between Sunni and Shia Muslims in Ukraine, although there is a certain degree of intraconfessional tension among Sunni organisations. This research offers a thorough analysis of every Muslim organisation in Ukraine that has influence on Ukrainian Muslims. It describes ideological, confessional and madhhab affiliations, and pays special tribute to relations between those Muslim organisations. The study depicts the stages of reestablishment and evolution of Muslim institutions in Ukraine, and specifically covers the events of 2014 that lead to some dramatic change of Ukrainian Muslims from the two regions with the most prominent Muslim population (Crimea and Donbass) that ended up under Russian occupation. This research contains an offer to develop a policy of interaction between every religious organisation (Islamic in particular) and the State, based on justice, equality and democracy. This would facilitate maintaining interconfessional peace and stability and avoiding conflict between different Muslim organisations and communities in Ukraine. The research offers means and forms of communication between different Muslim organisations and unions, including the possibility of dialogue that is facilitated by the State institutions. Theoretical relevance of this research lies in further expanding of the Ukrainian Religious Studies, due to introduction of an amplitude of literature on internal structure of Sunni and Shia theology to the Ukrainian academic circles. The results obtained in this work would bridge the knowledge gaps in terms of understanding the phenomenon of Shariah. Provisions of this research facilitate improvement of conceptual and categorical constructs of the Religious Studies regarding further explorations in Islamic theology. Methods used in this research, along with its conceptual provisions and findings,

could boost further Religious Studies and theological research in Shariah along with politological research of the processes in the Muslim world. This research's findings will help understand factors predicating the important geopolitical developments in the Muslim world. Practical utility of this research stems from the prospects of using this data and findings for the purposes of education, namely in Religious Studies, History of Religion, Religious Philosophy and sociology, in both secular and theological educational institutions (theological seminaries), and for publishing guidelines and textbooks for the academic subject areas mentioned above. Findings of this research can be useful for developing guidelines for the Ukrainian State institutions working in the field of communication with Muslim organisations in Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козловський Ігор Анатолійович
2. Kozlovskiy Ihor A.

Кваліфікація: к. і. н., 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Владиченко Лариса Дмитрівна
2. Vladychenko Larysa Dmytrivna

Кваліфікація: д. філос. н., 09.00.11**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Халіков Руслан Халікович
2. Khalikov Ruslan Khalikovich

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.11**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Рецензенти****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Колодний Анатолій Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Колодний Анатолій Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.